YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

10 päivänä tammikuuta 2006 *

Asiassa C-178/03,

jossa on kyse EY 230 artiklaan perustuvasta kumoamiskanteesta, joka on nostettu 24.4.2003,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. zur Hausen, L. Ström van Lier ja E. Righini, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään aluksi C. Pennera ja M. Moore, sittemmin M. Moore ja K. Bradley, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään aluksi B. Hoff-Nielsen ja M. Sims-Robertson, sittemmin M. Sims-Robertson ja K. Michoel,

vastaajina,

joita tukevat

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues, F. Alabrune ja E. Puisais, prosessiosoite Luxemburgissa,

Suomen tasavalta, asiamiehenään T. Pynnä, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään R. Caudwell, avustajanaan barrister A. Dashwood, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Makarczyk, C. Gulmann, P. Kūris ja J. Klučka,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.4.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.5.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista 28 päivänä tammikuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 (EUVL L 63, s. 1; jäljempänä riidanalainen asetus) kumoamista, koska se perustuu EY 175 artiklan 1 kohtaan eikä EY 133 artiklaan.

2 Tässä suhteessa on riidatonta, että komissio käytti tätä artiklaa ehdotuksessaan vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettavaksi neuvoston asetukseksi (EYVL C 126 E, s. 291), jonka se esitti 24.1.2002. Euroopan unionin neuvosto päätti Euroopan parlamenttia vapaaehtoisesti kuultuaan EY 133 artiklan nojalla yksimielisesti olla noudattamatta tätä ehdotusta ja korvata EY 133 artiklan EY 175 artiklan 1 kohdalla, joka on ainoa oikeusperusta riidanalaiselle asetukselle, jonka parlamentti ja neuvosto antoivat yhteisesti EY 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Kuten erityisesti riidanalaisen asetuksen kolmannesta ja neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, asetuksella pyritään kahteen tavoitteeseen. Yhtäältä sillä pannaan täytäntöön Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä (jäljempänä yleissopimus), jonka Euroopan yhteisö allekirjoitti 11.9.1998 ja joka hyväksyttiin sen puolesta 19.12.2002 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/106/EY (EUVL 2003, L 63, s. 27), heikentämättä kuitenkaan sitä suojan tasoa, joka taataan tuojamaiden ympäristölle ja väestölle tiettyjen vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista 23 päivänä heinäkuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2455/92 (EYVL L 251, s. 13), jonka se kumosi ja korvasi. Toisaalta asetuksella mennään tietyissä suhteissa yleissopimuksen määräyksiä pitemmälle, koska sen neljännessä perustelukappaleessa mainitaan nimenomaisesti tässä yhteydessä yleissopimuksen 15 artiklan 4 kohta, jossa sopimuspuolille annetaan mahdollisuus tietyin edellytyksin ryhtyä toimiin, jotka suojelevat ihmisten terveyttä ja ympäristöä tiukemmin kuin yleissopimuksessa edellytetään.

4 Riidanalaisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tämän asetuksen tavoitteena on

a) panna täytäntöön — — yleissopimus;

b) edistää yhteisvastuuta ja yhteistyön lisäämistä vaarallisten kemikaalien kansainvälisessä liikkumisessa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi mahdollisilta haitoilta; sekä

c) myötävaikuttaa ympäristönäkökohtien kannalta järkevään kemikaalien käyttöön.

Näihin tavoitteisiin päästään helpottamalla kemikaalien ominaisuuksia koskevien tietojen vaihtoa, säätämällä kemikaalien tuontiin ja vientiin sovellettavasta yhteisön päätöksentekomenettelystä sekä ilmoittamalla päätöksistä sopimuspuolille ja tapauksen mukaan muille maille."

5 Tämän asetuksen 1 artiklan 2 kohdasta ilmenee lisäksi, että asetuksen tavoitteena on myös "varmistaa, että vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY [sellaisena kuin se on muutettuna] ja vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämi-

sestä 31 päivänä toukokuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/45/EY [sellaisena kuin se on muutettuna] niitä säännöksiä, jotka koskevat Euroopan yhteisössä markkinoille saatettujen ihmiselle tai ympäristölle vaarallisten kemikaalien luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä, sovelletaan kaikkiin tällaisiin kemikaaleihin myös silloin, kun niitä viedään jäsenvaltioista muihin sopimuspuoliin tai muihin maihin, elleivät kyseiset säännökset ole ristiriidassa kyseisten sopimuspuolien tai muiden maiden mahdollisten erityisvaatimusten kanssa".

6 Saman asetuksen soveltamisalaa koskevan 2 artiklan 1 kohdan mukaan soveltamisalaan kuuluvat

"a) tietyt vaaralliset kemikaalit, joihin sovelletaan — — yleissopimukseen sisältyvää ilmoitetun ennakkosuostumuksen (PIC) menettelyä [jäljempänä PIC-menettely];

b) tietyt vaaralliset kemikaalit, jotka ovat kiellettyjä tai ankarasti säänneltyjä yhteisössä tai jäsenvaltiossa; ja

c) kaikkien vientiin tarkoitettujen kemikaalien luokitus, pakkaukset ja pakkausmerkinnät".

7 Riidanalaisen asetuksen 3 artiklassa esitetään näiden ilmausten täsmällinen merkitys ja siinä toistetaan hyvin laajalti yleissopimuksen 2 artiklaan sisältyvät määritelmät. Näin on esimerkiksi käsitteiden "kielletty" tai "ankarasti säännelty" "kemikaali" osalta, jotka tarkoittavat kemikaalia, jonka "kaikki" tai "lähes kaikki" käyttö on

kielletty yhteisön tai jäsenvaltion suoraan sovellettavalla sääntelytoimella ihmisten terveyden tai ympäristön suojelemiseksi. Näin on myös käsitteen "erittäin vaarallinen torjunta-ainevalmiste" osalta, jolla tarkoitetaan "kemikaalia, joka on tarkoitettu tuholaisten torjuntaa varten ja joka aiheuttaa käyttöolosuhteissa yhden tai useamman altistuksen jälkeen nopeasti havaittavissa olevia vakavia vaikutuksia terveydelle ja ympäristölle" (3 artiklan 9–11 ja 15 kohta). Kyseisen 3 artiklan 14 kohdassa puolestaan määritellään "PIC-menettely" siten, että se tarkoittaa "yleissopimuksella perustettua ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelyä".

8 Riidanalaisen asetuksen 5 artikla sisältää menettelytavat, joilla yhteisö osallistuu yleissopimukseen, ja sen ensimmäisessä kohdassa todetaan, että tämä osallistuminen "on komission ja jäsenvaltioiden yhteinen velvollisuus, erityisesti teknisen avun, tiedonvaihdon ja riitojen selvittelyyn liittyvien asioiden osalta sekä sopimuspuolten konferenssin alaisten elinten työhön osallistumisen ja äänestämisen osalta". PIC-menettelyyn ja vienti-ilmoitusmenettelyyn liittyvien yleissopimuksen hallinnollisten toimintojen osalta 5 artiklan toisesta kohdasta seuraa, että niissä komissio toimii kaikkien nimettyjen kansallisten viranomaisten puolesta yhteisenä nimettynä viranomaisena ja tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden nimettyjen kansallisten viranomaisten kanssa. Tältä osin komissio on erityisesti vastuussa yhteisön vienti-ilmoitusten toimittamisesta sopimuspuolille ja muille maille riidanalaisen asetuksen 7 artiklan mukaisesti ja yleissopimuksessa tarkoitettuja suoraan sovellettavia sääntelytoimia koskevien tietojen ja ilmoitusten toimittamisesta ja vastaanottamisesta. Asetuksen 5 artiklan kolmannen kohdan viimeisen virkkeen mukaan komissio niin ikään toimittaa yleissopimuksella perustetulle sihteeristölle "PIC-menettelyä edellyttäviä kemikaaleja koskevat yhteisön tuontivastineet 12 artiklan mukaisesti".

9 Kuten riidanalaisen asetuksen 6 artiklan 1 ja 2 kohdasta ilmenee, kemikaalit, jotka kuuluvat tämän asetuksen asialliseen soveltamisalaan, luetellaan asetuksen liitteessä I ja niihin sovelletaan järjestelmiä, jotka eroavat toisistaan sen mukaan, mihin tämän liitteen osaan ne kuuluvat; on kuitenkin mahdollista, että tietyt tuotteet voivat esiintyä useissa tämän liitteen osissa ja kuulua näin ollen usean järjestelmän alaan.

Saman artiklan 2 kohdan mukaan liitteessä I olevassa 1 osassa luetelluista kemikaaleista on tehtävä vienti-ilmoitus, joka sisältää tietyt riidanalaisen asetuksen liitteessä III edellytetyt tiedot, jotka koskevat erityisesti vientikemikaalin tai vientikemikaalivalmisteen tunnistetietoja, sen fysikaalis-kemiallisia, toksikologisia ja ekotoksikologisia ominaisuuksia sekä tietoja sen käytössä noudatettavista varotoimenpiteistä. Asetuksen liitteessä I olevassa 2 osassa luetellut kemikaalit, jotka aiheuttavat erityistä vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle, ovat riidanalaisen asetuksen 7 artiklassa tarkoitetun vienti-ilmoitusmenettelyn alaisia, minkä lisäksi ne täyttävät myös edellytykset asetuksen 10 artiklan mukaiseen PIC-ilmoitusmenettelyyn asettamisesta. Liitteessä I olevassa 3 osassa luetellut tuotteet vastaavat pääosin yleissopimuksen liitteessä III mainittuja tuotteita, ja ne ovat tämän vuoksi itse PIC-menettelyn alaisia. Viimeksi mainittujen kemikaalien tuontiin ja vientiin liittyvät erityiset velvollisuudet esitetään yksityiskohtaisesti riidanalaisen asetuksen 12 ja 13 artiklassa.

10 Kuten tämän tuomion edellisessä kohdassa on todettu, riidanalaisen asetuksen 7 artikla koskee vienti-ilmoitusmenettelyä ja siinä säädetään, että kun viejän on määrä viedä tämän asetuksen liitteessä I olevassa 1 osassa mainittua kemikaalia yhteisöstä sopimuspuolena olevaan tai muuhun maahan, viejän on tehtävä tästä ilmoitus sen jäsenvaltion nimetylle viranomaiselle, johon se on sijoittautunut. Tämän viranomaisen on tarkistettava, ovatko viejän antamat tiedot liitteen III mukaiset, ja toimitettava viejältä saadut tiedot viipymättä komissiolle, joka yhtäältä toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että asiaa hoitavat tuojasopimuspuolen tai muun tuojamaan viranomaiset saavat ilmoituksen ennen varsinaista vientiä, ja toisaalta kirjaa ilmoituksen yleisön saatavilla olevaan tietokantaan.

11 Riidanalaisen asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan viejän on tehtävä uusi vienti-ilmoitus joka kerta, kun vientitapahtuma tapahtuu sen jälkeen, kun kyseisten aineiden markkinoille saattamista, käyttöä tai pakkausmerkintöjä koskevaa yhteisön lainsäädäntöä on muutettu tai aina, kun kyseisen valmisteen koostumus muuttuu niin, että valmisteen pakkausmerkintöjä on muutettava. Saman artiklan 4 kohdan

mukaan edellä kuvatusta ilmoitusmenettelystä voidaan kokonaan tai osittain poiketa, "kun kemikaalin vienti liittyy hätätilanteeseen, jossa viivytykset voivat vaarantaa kansalaisten terveyden tai tuottaa haittaa ympäristölle tuojasopimuspuolimaassa tai muussa maassa".

12 Riidanalaisen asetuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaan vienti-ilmoitusmenettelyyn liittyvät velvollisuudet lisäksi lakkaavat, kun kemikaalista on tullut PIC-menettelyä edellyttävä kemikaali, kun tuojamaa, joka on yleissopimuksen sopimuspuoli, on toimittanut yleissopimuksen 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun vastineen sihteeristölle ilmoittaen, hyväksyykö se kemikaalin tuonnin vai ei, ja kun komissio on saanut tämän tiedon sihteeristöltä ja toimittanut sen edelleen jäsenvaltioille. Tämän 5 kohdan toisessa alakohdassa säädetään kuitenkin, että tätä sääntöä ei sovelleta, "kun tuojamaa, joka on yleissopimuksen sopimuspuoli, vaatii nimenomaan, että viejämaat toimittavat jatkuvasti vienti-ilmoituksia — — ".

13 Riidanalaisen asetuksen 7 artiklassa säädettyjen kaltaisia velvoitteita sisältyy asetuksen 8 artiklaan siltä osin kuin kysymys on sopimuspuolen tai muun maan lakien mukaan kielletyn tai ankarasti säännellyn kemikaalin tuonnista yhteisöön, kun taas asetuksen 9 artiklassa puolestaan velvoitetaan liitteessä I lueteltujen kemikaalien tuojat ja viejät ilmoittamaan vuosittain oman jäsenvaltionsa nimetylle kansalliselle viranomaiselle edellisenä vuonna maahantuodun tai viedyn kemikaalin määrä. Näin koottujen tietojen perusteella jäsenvaltioiden on toimitettava aggregoidut tiedot komissiolle, joka laatii näistä tiedoista yhteenvedon yhteisön tasolla ja saattaa muut kuin luottamukselliset tiedot julkisesti saataville.

14 Riidanalaisen asetuksen 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että komissio ilmoittaa sihteeristölle PIC-ilmoitusmenettelyyn kuuluvat kemikaalit ja että se ilmoittaa sihteeristölle, kun uusia PIC-ilmoitusmenettelyyn kuuluvia kemikaaleja

ilmaantuu ja ne lisätään liitteessä I olevaan 2 osaan. Tämä ilmoitus on toimitettava mahdollisimman pian sen jälkeen, kun asiaa koskeva suoraan sovellettava yhteisön sääntelytoimi, jolla asianomainen kemikaali kielletään tai jolla sitä säännellään ankarasti, on annettu, ja siinä on annettava kaikki saman asetuksen liitteessä II vaaditut tiedot, jotka koskevat erityisesti tämän kemikaalin fysikaalis-kemiallisia, toksikologisia ja ekotoksikologisia ominaisuuksia sekä siitä ihmisten terveydelle tai ympäristölle aiheutuvia vaaroja ja riskejä.

15 Riidanalaisen asetuksen 10 artiklan 6 kohdan mukaan komission on lisäksi toimitettava edelleen jäsenvaltioille sihteeristöltä saamansa tiedot, jotka koskevat muissa sopimusmaissa kiellettyjä tai ankarasti säänneltyjä kemikaaleja, ja arvioitava "tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, onko tarpeen ehdottaa yhteisön tason toimenpiteitä sellaisten mahdollisten ihmisten terveydelle ja ympäristölle yhteisössä aiheutuvien riskien torjumiseksi, joita ei voida hyväksyä".

16 Kuten tämän tuomion 9 kohdassa on todettu, riidanalaisen asetuksen 12 ja 13 artikla koskevat erityisesti PIC-menettelyyn kuuluvia kemikaaleja, jotka on lueteltu tämän asetuksen liitteessä I olevassa 3 osassa. Nämä artiklat vastaavat yleissopimuksen 10 ja 11 artiklaa ja niistä 12 artiklaan sisältyvät kemikaalien tuontiin ja 13 artiklaan kemikaalien vientiin liittyvät muut velvollisuudet kuin vienti-ilmoitusvaatimukset.

17 Riidanalaisen asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa säädetään kielletyn tai ankarasti säännellyn kemikaalin tuonnin osalta, että saatuaan sihteeristöltä päätöksentekoohjeet uuden kemikaalin sisällyttämisestä yleissopimuksen liitteeseen III komissio toimittaa ne viipymättä jäsenvaltioille. Komissio tekee tämän jälkeen yhteisön puolesta annetun lopullisen tai väliaikaisen tuontivastineen muodossa tuontipäätöksen kyseeseen tulevan kemikaalin tulevasta tuonnista yhteisöön "yhteisön

voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti". Asetuksen 12 artiklan 1 ja 4 kohdan mukaan tämä päätös, joka on joko tuontilupa tai tuontikielto ja johon mahdollisesti liittyy ehtoja, ilmoitetaan sihteeristölle yhdessä päätöksen perusteena olevaa oikeudellista tai hallinnollista toimenpidettä koskevan selostuksen kanssa.

18 Siltä osin kuin kyse on yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännössä kielletystä tai ankarasti säännellystä kemikaalista, riidanalaisen asetuksen 12 artiklan 2 kohdassa säädetään, että komissiolla on velvollisuus ottaa asianomaisen jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden kirjallisesta pyynnöstä huomioon kyseisen tiedon tuontipäätöksessään, kun taas saman asetuksen 10 artiklan 6 kohdan tavoin sen 12 artiklan 6 kohdassa komissio velvoitetaan lisäksi arvioimaan "tapauksen mukaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tarpeen ehdottaa yhteisön tason toimenpiteitä sellaisten mahdollisten ihmisten terveydelle ja ympäristölle yhteisössä aiheutuvien riskien torjumiseksi, joita ei voida hyväksyä. Se ottaa tässä huomioon päätöksenteko-ohjeissa olevat tiedot".

19 Riidanalaisen asetuksen 13 artikla, joka koskee kiellettyjen tai ankarasti säänneltyjen kemikaalien vientiä, puolestaan sisältää sääntöjä, joilla pyritään takaamaan muiden sopimuspuolten ja muiden maiden näiden kemikaalien alueelleen tuontia koskevien päätösten noudattaminen. Siinä säädetään komission velvollisuudesta toimittaa välittömästi edelleen jäsenvaltioille ja Euroopan teollisuusjärjestöille sihteeristöltä joko kiertokirjeinä tai muuten saamansa tiedot, jotka koskevat PIC-menettelyä edellyttäviä kemikaaleja, sekä tuojasopimuspuolten päätökset, jotka koskevat näiden kemikaalien tuontiehtoja (13 artiklan 1 kohta), ja jäsenvaltioiden velvollisuudesta ilmoittaa komission edelleen toimittamat vastineet lainkäyttövaltaansa kuuluville tahoille (13 artiklan 3 kohta). Kyseisen 13 artiklan 4 kohdassa täsmennetään, että viejien on noudatettava kussakin tuontivastineessa ilmoitettuja päätöksiä "viimeistään kuusi kuukautta sen päivän jälkeen, jona sihteeristö ilmoitti ensimmäistä kertaa komissiolle tällaisesta vastineesta — — ".

20 Saman artiklan 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Liitteessä I olevassa 2 ja 3 osassa lueteltuja kemikaaleja ei saa viedä, paitsi jos

a) viejä on hakenut ja vastaanottanut nimenomaisen tuontiluvan oman nimetyn kansallisen viranomaisen ja tuojasopimuspuolen nimetyn kansallisen viranomaisen kautta tai muun tuojamaan asiasta vastaavan viranomaisen kautta;

b) tai, kun on kyseessä liitteessä I olevassa 3 osassa lueteltu kemikaali, jos viimeisimmässä kiertokirjeessä, jonka sihteeristö on julkaissut 1 kohdan mukaisesti, osoitetaan, että tuojasopimuspuoli on antanut tuonnille suostumuksen."

21 Asetuksen 13 artiklan 7 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Mitään kemikaalia ei saa viedä myöhemmin kuin 6 kuukautta ennen viimeistä käyttöpäivää, jos tällainen on olemassa tai voidaan johtaa valmistuspäivästä, paitsi jos se ei ole mahdollista kemikaalin luontaisten ominaisuuksien vuoksi. Erityisesti viejien on varmistettava, että torjunta-aineiden pakkaukset ja niiden koot on suunniteltu siten, että vaara vanhentuneiden varastojen muodostumiseksi on mahdollisimman pieni."

22 Lopuksi 13 artiklan 8 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Viejien on varmistettava, että torjunta-aineiden pakkausmerkinnöissä on erityisiä tietoja varastointiolosuhteista ja varastojen stabiilisuudesta tuojasopimuspuolimaan tai muun maan ilmasto-oloissa. Lisäksi viejien on varmistettava, että vientiin tarkoitetut torjunta-aineet täyttävät yhteisön lainsäädännössä vahvistetut puhtausvaatimukset."

23 Riidanalaisen asetuksen 14 artikla koskee esineitä, jotka sisältävät kemikaaleja, jotka luetellaan liitteessä I olevassa 2 ja 3 osassa — näihin esineisiin on 14 artiklan 1 kohdan mukaan sovellettava myös 7 artiklassa säädettyä vienti-ilmoitusmenetelyä —, ja kemikaaleja, joista aiheutuu erityistä huolta ihmisten terveyden tai ympäristön kannalta — näitä esineitä koskee täydellinen vientikielto 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Asetuksen 15 artikla puolestaan koskee kauttakulkua koskevia tietoja ja 16 artikla kemikaalien vientiasiakirjoissa ilmoitettavia tietoja. Viimeksi mainittuja koskevat yhteisön relevanteilla säädöksillä annetut pakkauksia ja niiden merkintöjä koskevat säännöt sekä tapauskohtaisesti velvollisuus mainita kemikaalien viimeinen käyttöpäivä ja valmistuspäivä merkinnöissä (16 artiklan 1 ja 2 kohta). Riidanalaisen asetuksen 16 artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi, että viejän on lähetettävä kullekin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kemikaalien tuojalle yksityiskohtaisten järjestelyjen määrittelemisestä ja vahvistamisesta vaarallisia valmisteita koskevaa erityistietojärjestelmää varten direktiivin 88/379/ETY 10 artiklan täytäntöönpanemiseksi 5 päivänä maaliskuuta 1991 annetun komission direktiivin 91/155/ETY (EYVL L 76, s. 35) mukainen käyttöturvallisuustiedote.

24 Riidanalaisen asetuksen viimeiset artiklat koskevat jäsenvaltioiden tuontia ja vientiä valvovien viranomaisten velvollisuuksia (17 artikla), niitä "tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia" seuraamuksia, jotka jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen rikkomisen varalta (18 artikla), jäsenvaltioiden velvollisuutta toimittaa säännöllisesti komissiolle tietoja tässä asetuksessa säädettyjen menettelyjen toiminnasta ja

komission velvollisuutta laatia synteesiraportti (21 artikla), riidanalaisen asetuksen liitteiden päivitystä "yhteisön lainsäädännössä ja yleissopimuksessa tapahtuvan kehityksen perusteella" (22 artikla) ja sitä, että komissio laatii teknisiä ohjeita tämän asetuksen soveltamisen helpottamiseksi käytännössä (23 artikla). Asetuksen 19 ja 20 artikla koskevat tietojenvaihdon ja teknisen avun tarvetta erityisesti kehitysmaiden ja siirtymätalouden maiden tarpeet huomioon ottaen, ja niiden sanamuoto on hyvin lähellä yleissopimuksen 14 ja 16 artiklassa käytettyä sanamuotoa.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

25 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen asetuksen

— toteaa, että tämän asetuksen vaikutukset on pidettävä voimassa siihen saakka, kunnes neuvosto antaa uuden asetuksen

— velvoittaa parlamentin ja neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Parlamentti ja neuvosto vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää kanteen perusteettomana ja velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 15.9.2003 antamalla määräyksellä Ranskan tasavalta, Suomen tasavalta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan parlamentin ja neuvoston vaatimuksia.

Kanne

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

28 Komissio esittää kanteensa tueksi vain yhden kanneperusteen, jonka mukaan EY:n perustamissopimusta on rikottu sen vuoksi, että on valittu virheellinen oikeusperusta. Koska riidanalainen asetus on komission mukaan ensisijaisesti keino tiettyjen vaarallisten kemikaalien kansainvälisen kaupan sääntelyyn, se kuuluu yhteisen kauppapolitiikan eikä yhteisen ympäristöpolitiikan alaan. Tämän vuoksi se olisi siis pitänyt antaa EY 133 artiklaan perustuvana neuvoston asetuksena eikä EY 175 artiklan 1 kohtaan perustuvana parlamentin ja neuvoston asetuksena. Komission mukaan tämä päätelmä on tehtävissä yhtä lailla riidanalaisen asetuksen johdanto-osan, jossa esitetään tavoitteet, joihin asetuksen laatijat pyrkivät, pelkän lukemisen kuin asetuksen sisällön tarkastelunkin perusteella.

29 Ensiksi komissio toteaa asetuksen tavoitteista, että ne ovat heti pääteltävissä sen nimestä, jossa mainitaan vaarallisten kemikaalien "vienti" ja "tuonti". Näiden termien käyttö samoin kuin johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa ilmaistu tahto toimia yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi ilman, että millään tavoin heikennettäisiin vaarallisten kemikaalien vientiä ja tuontia koskevan voimassa

olevan yhteisön säännöstön vaikutuksia, osoittavat komission mukaan selvästi sen määräävän kaupallisen painotuksen, joka on tällä asetuksella, jolla säännellään tällaisten tuotteiden kauppaa yhteisön ja kolmansien maiden välillä.

30 Nämä ajatukset näkyvät komission mukaan selvästi myös riidanalaisen asetuksen 1 artiklassa, jossa ilmaistaan tavoitteet, joihin sen laatijat pyrkivät, koska riidanalaisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan sen tavoitteena on "panna täytäntöön Rotterdamin yleissopimus". Komission mukaan tämä yleissopimus kuuluu nimenomaan yhteisen kauppapolitiikan alaan, koska se koskee kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelyä. Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa esitetyissä tavoitteissa pelkästään toistetaan yleissopimuksen 1 artiklassa kuvatut tavoitteet.

31 Komission mukaan riidanalaisen asetuksen 1 artiklan 2 kohta puolestaan koskee samalla tavalla kauppaa, koska siinä kehotetaan yhteisöä toimimaan niin, että vaarallisten kemikaalien luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevia niitä yhteisön säännöksiä, joita sovelletaan näihin aineisiin niitä yhteisössä markkinoille saatettaessa, sovelletaan niihin myös silloin, kun niitä viedään jäsenvaltioista muihin sopimuspuoliin tai muihin maihin. Näiden aineiden kauppa kolmansien maiden kanssa on siis riidanalaisen asetuksen keskeinen tavoite.

32 Komission mukaan itse riidanalaisen asetuksen sisällön tarkastelu vahvistaa myös väittämän, jonka mukaan asetus on ensisijaisesti luonteeltaan kaupallinen instrumentti. Komissio viittaa tältä osin erityisesti asetuksen 6–16 artiklaan, joihin sisältyvät vaarallisten kemikaalien vientiin ja tuontiin sovellettavat säännöt ja jotka sen näkemyksen mukaan ovat asetuksen ydinsäännökset, sekä asetuksen 3 artiklaan, jonka 16 ja 17 kohdassa määritellään "viennin" ja "tuonnin" käsitteet viittaamalla

yhteisössä sovellettaviin tullimenettelyihin. Komission mukaan tällainen viittaus merkitsee väistämättä, että käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevien tuotteiden liikkuminen rinnastetaan tällaisten tuotteiden kauppaan ja että se on tällaisena samojen sääntöjen alaista kuin kauppa.

33 Komissio huomauttaa tässä yhteydessä, että riidanalaisen asetuksen kattamien kemikaalien luokittelua, pakkausmerkintöjä, käyttöä tai markkinoille saattamista säännellään yhteisön oikeudessa joukolla direktiivejä, jotka yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki perustuvat EY 95 artiklaan tai ETY:n perustamissopimuksen 100 artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 100 artikla, josta itsestään tuli EY 95 artikla) tai EY:n perustamissopimuksen 100 A artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla). Jäsenvaltioiden, jotka haluavat kieltää sellaisen kemikaalin käytön, jota ei koske yhteisön yhdenmukaistamistoimenpide, tai rajoittaa sen käyttöä, on siis vedottava EY 30 artiklaan tällaisen kiellon tai rajoituksen perustelemiseksi tai pyydettävä EY 95 artiklan 4 tai 5 kohdan määräysten mukaisesti poikkeusta. Koska jäsenvaltio ei voi soveltaa poikkeavia kansallisia sääntöjä yhteisössä ilman, että sille on myönnetty tällainen poikkeus, ei tule kysymykseenkään, että jäsenvaltioiden sallittaisiin soveltaa poikkeavia sääntöjä vaarallisten kemikaalien tuonnin ja viennin osalta. Tällaisten tuotteiden kolmansien maiden kanssa käytävää kauppaa on välttämättä säänneltävä yhtenäisesti, jotta vältyttäisiin mahdollisilta yhteisön sisäisen kaupan häiriöiltä. EY 133 artikla on siis asianmukainen oikeusperusta riidanalaiselle asetukselle.

34 Komissio muistuttaa yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, josta sen mukaan ilmenee, että yhteistä kauppapolitiikkaa on sen luonteen mukaisesti tulkittava laajasti, ja se suhtautuu kielteisesti siihen, että riidanalaisen asetuksen asiallista soveltamisalaa on laajennettu koskemaan tuotteita, jotka eivät sisältyneet sen alkuperäiseen ehdotukseen; nämä tuotteet ovat vain yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa kiellettyjä vaarallisia kemikaaleja tai ankarasti säänneltyjä vaarallisia kemikaaleja. Tämä muutos, samoin kuin riidanalaisen asetuksen 5 artiklan ensimmäiseen kohtaan tehty täsmennys, jonka mukaan yhteisön osallistuminen

yleissopimukseen on tietyissä tässä artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta "komission ja jäsenvaltioiden yhteinen velvollisuus", ovat selvästi vastoin yhdenmukaistamista, johon yhteisön tasolla pyritään, koska niissä ilmeisesti otetaan annettuna tällaisten kansallisten kieltojen ja rajoitusten olemassaolo, ja ainoastaan riidanalaisen asetuksen 10 artiklan 7 kohtaan sisältyy viittaus siihen, että yhteisön lainsäädäntöä on noudatettava.

35 Vastaajat puolestaan katsovat, että kyseisen asetuksen 5 artiklan ensimmäiseen kohtaan sisältyvän täsmennyksen ainoa tavoite on ilmaista tarkemmin yhteisön ja jäsenvaltioiden yleissopimukseen osallistumisen jaettu luonne. Saman asetuksen asiallisen soveltamisalan laajentaminen vain tietyissä jäsenvaltioissa kiellettyihin tai ankarasti säänneltyihin kemikaaleihin on näiden vastaajien mukaan lisätodiste siitä, miten tärkeinä ne pitävät ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemista, koska verrattuna komission esittämään ehdotukseen nämä lisätyt tuotteet sisällytettiin riidanalaisen asetuksen potentiaaliseen soveltamisalaan. Neuvosto ja parlamentti viittaavat tässä yhteydessä yleissopimuksen 15 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan sen sopimuspuolet voivat tietyin edellytyksin toteuttaa "ihmisten terveyttä ja ympäristöä" tämän yleissopimuksen vaatimuksia "tiukemmin suojelevia" toimenpiteitä, sekä riidanalaisen asetuksen johdanto-osan neljänteen ja seitsemänteentoista perusteluka ppaleeseen, joissa todetaan tarve "mennä yleissopimuksen määräyksiä pitemmälle tietyissä asioissa" ja varmistaa joka tapauksessa "kemikaalien järkiperäinen hallinnoiminen".

36 Siltä osin kuin on kysymys itse asetuksen sisällöstä, vastaajat ja väliintulijat yhtyvät pääasiallisesti komission arviointiin siitä, että asetuksen 6–16 artiklassa säädetyt mekanismit ovat keskeisiä, mutta niiden mukaan nämä mekanismit ovat pikemminkin osoitus yhteisön lainsäätäjän tahdosta suojella ihmisten terveyttä ja ympäristöä vaarallisten kemikaalien valvomattoman käsittelyn haitallisilta vaikutuksilta kuin halusta ohjailla tai edistää niiden tehokasta myyntiä. Tältä osin nämä osapuolet viittaavat muun muassa riidanalaisen asetuksen 1 artiklan 2 kohtaan, jossa

viitataan nimenomaisesti ihmisille tai ympäristölle vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskeviin yhteisön säännöksiin ja määräyksiin, sekä asetuksen 10 artiklan 6 kohtaan ja 12 artiklan 6 kohtaan, joissa kummassakin annetaan komissiolle mahdollisuus arvioida tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, onko tarpeen ehdottaa yhteisön tason toimenpiteitä sellaisten mahdollisten ihmisten terveydelle ja ympäristölle yhteisössä aiheutuvien riskien torjumiseksi, joita ei voida hyväksyä.

37 Suomen hallitus katsoo, että riidanalaisen asetuksen 17–21 artikla perustuvat samoihin terveyteen ja ympäristönsuojeluun liittyviin pyrkimyksiin, koska niissä sekä asetetaan yleissopimuksen ja asetuksen mukaisten velvoitteiden seurantaa ja noudattamista koskevia konkreettisia vaatimuksia että otetaan käyttöön niiden määräysten ja säännösten rikkomisen varalta tehokkaiden seuraamusten järjestelmä.

38 Komission väitteestä, jonka mukaan vaarallisia kemikaaleja koskevista toimista on välttämättä säänneltävä yhteisen kauppapolitiikan piirissä, jotta vältyttäisiin mahdollisilta yhteisön sisäisen kaupan häiriöiltä, vastaajat korostavat, että menneisyydessä ei ole paljastunut ainuttakaan suurta häiriötä, vaikka kysymyksessä olevien sääntöjen perusta olikin ympäristöoikeudellinen, ja että kaiken lisäksi kun sääntöjä annetaan yhteisön tasolla vaarallisten tuotteiden kaupan sääntelemiseksi, nämä säännöt velvoittavat jäsenvaltioita ja taloudellisia toimijoita joka tapauksessa riippumatta siitä, mitä oikeusperustaa niiden antamiseksi on käytetty. Jäsenvaltiot voivat siis toteuttaa kansallisia toimenpiteitä vain näiden yhteisön sääntöjen ja asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön mukaisesti, kuten lisäksi selvästi ilmenee riidanalaisen asetuksen 10 artiklan 7 kohdasta.

39 Samalla tavoin kuin kirjelmissä, jotka neuvosto ja parlamentti esittivät sen kanteen (ks. tältä osin asiassa C-94/03, komissio v. neuvosto, tänä päivänä annettu tuomio, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteydessä, jonka komissio nosti päätöksestä 2003/106, jolla yleissopimus hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta, ne vetoavat lopulta useisiin yhteisön toimiin, jotka sisältävät myös kaupallisia säännöksiä mutta jotka niiden määräävän ympäristöön liittyvän tarkoituksen vuoksi kuitenkin perustuvat EY 175 artiklan 1 kohtaan, EY:n perustamissopimuksen 130 S artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 175 artikla) tai ETY:n perustamissopimuksen 130 S artiklaan (josta on muutettuna tullut EY:n perustamissopimuksen 130 S artikla). Tilanne on tällainen esimerkiksi Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 (EYVL L 30, s. 1), luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä 9 päivänä joulukuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 (EYVL 1997, L 61, s. 1) sekä asetuksen N:o 2455/92 osalta, joka nimenomaisesti kumottiin ja korvattiin riidanalaisella asetuksella. Asetuksen N:o 2455/92 ja riidanalaisen asetuksen välinen jatkuvuus on niiden mukaan lisäosoitus siitä, että viimeksi mainittu asetus on perustettava EY 175 artiklan 1 kohtaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Ensiksi on huomattava, että kantaja ja vastaajat eivät kiistä sitä, että riidanalaisessa asetuksessa on yhdessä sekä kaupallisia että ympäristönsuojeluun liittyviä osatekijöitä. Ne ovat kuitenkin erimielisiä kyseisen asetuksen painopisteestä. Kun komissio väittää, että vaikka riidanalainen asetus tuottaakin suotuisia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja ympäristöön, sen pääasiallinen tavoite on säännellä vaarallisten kemikaalien kauppaa, parlamentti ja neuvosto sekä kaikki väliintulijat puolestaan väittävät, että viimeksi mainittu näkökulma on vain liitännäinen luonteeltaan ja että riidanalaisen asetuksen ensisijainen tarkoitus on sellaisten sääntöjen ja menettelyjen käyttöön ottaminen, joilla voidaan varmistaa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso.

41 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön toimen oikeudellisen perustan valinnan on perustuttava objektiivisiin seikkoihin, jotka voivat olla tuomioistuimen suorittaman valvonnan kohteena ja joihin kuuluvat erityisesti toimen tarkoitus ja sisältö (ks. asia 45/86, komissio v. neuvosto, tuomio 26.3.1987, Kok. 1987, s. 1493, Kok. Ep. IX, s. 55, 11 kohta; asia C-300/89, komissio v. neuvosto, ns. titaanidioksiditapaus, tuomio 11.6.1991, Kok. 1991, s. I-2867, Kok. Ep. XI, s. I-211, 10 kohta, asia C-268/94, Portugali v. neuvosto, tuomio 3.12.1996, Kok. 1996, s. I-6177, 22 kohta ja asia C-176/03, komissio v. neuvosto, 45 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

42 Jos yhteisön tointa tarkasteltaessa ilmenee, että sillä on kaksi eri tarkoitusta tai että siinä on kahdenlaisia tekijöitä, ja jos toinen näistä on yksilöitävissä toimen pääasialliseksi tai määrääväksi tarkoitukseksi tai tekijäksi, kun taas toinen on ainoastaan liitännäinen, on käytettävä yhtä oikeudellista perustaa, toisin sanoen sitä, jota toimen pääasiallinen tai määräävä tarkoitus tai tekijä edellyttää (ks. asia C-36/98, Espanja v. neuvosto, tuomio 30.1.2001, Kok. 2001, s. I-779, 59 kohta; asia C-211/01, komissio v. neuvosto, tuomio 11.9.2003, Kok. 2003, s. I-8913, 39 kohta ja asia C-338/01, komissio v. neuvosto, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4829, 55 kohta).

43 Jos poikkeustapauksessa sitä vastoin näytetään, että toimella on useampi samanaikainen tarkoitus tai tekijä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista mikään ei ole toiseen nähden toisarvoinen ja välillinen, tällaista toimea annettaessa on käytettävä useaa eri oikeudellista perustaa (ks. vastaavasti asia C-336/00, Huber, tuomio 19.9.2002, Kok. 2002, s. I-7699, 31 kohta; asia C-281/01, komissio v. neuvosto, tuomio 12.12.2002, Kok. 2002, s. I-12049, 35 kohta ja em. asia komissio v. neuvosto, tuomio 11.9.2003, 40 kohta).

44 Tilanne on juuri tällainen käsiteltävänä olevassa asiassa. Sekä riidanalaisen asetuksen tarkoitukseen että sen sisältöön liittyy kaupallisia ja ympäristönsuojeluun liittyviä tekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan, mikä aiheuttaa sen, että tämän toimen antamisessa on käytettävä sekä EY 133 artiklaa että EY 175 artiklan 1 kohtaa yhdessä.

45 Tältä osin on ensiksi palautettava mieleen, että kuten sekä riidanalaisen asetuksen johdanto-osan perustelukappaleista että sen 1 artiklan 1 kohdan a alakohdasta ilmenee, sen ensisijaisena tavoitteena on yleissopimuksen täytäntöönpano. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitun asiassa komissio vastaan neuvosto tänä päivänä annetun tuomion 51 kohdassa, tähän yleissopimukseen sisältyy nimenomaan asetuksen kaksi toisiinsa niin kiinteästi liittyvää tekijää eli kaupan sääntely ja ihmisten terveyden ja ympäristön suojelu, että päätös, jolla kyseinen yleissopimus hyväksytään yhteisön puolesta, pitää perustaa EY 133 artiklaan ja EY 175 artiklan 1 kohtaan.

46 Se, että kansainvälisen sopimuksen hyväksymisen oikeusperustaksi on valittu yksi tai useampia perustamissopimuksen määräyksistä, ei tosin riitä osoittamaan, että näitä samoja määräyksiä pitäisi käyttää myös sellaisten toimien antamisen oikeusperustana, joilla tämä sopimus on tarkoitus panna täytäntöön yhteisössä.

47 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa päätöksellä, jolla yleissopimus hyväksytään yhteisön puolesta, ja riidanalaisella asetuksella, jolla tämä yleissopimus pannaan täytäntöön yhteisössä, on kuitenkin joka tapauksessa oltava sama oikeusperusta, kun otetaan huomioon näiden kahden toimen sisältämien säännösten ja määräysten ilmeinen sama tavoite, joka on säännellä vaarallisten kemikaalien kauppaa ja varmistaa näiden tuotteiden järkiperäinen hallinnointi ja/tai suojella henkilöiden terveyttä ja ympäristöä näiden tuotteiden kaupan haitallisilta vaikutuksilta.

48 Näin on esimerkiksi riidanalaisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan osalta, joissa ilmaistaan tavoitteet, joihin asetuksen laatijat pyrkivät, sekä asetuksen asiallinen soveltamisala käyttämällä hyvin samankaltaisia ilmauksia kuin yleis-

sopimuksen 1 ja 3 artiklassa; yleissopimuksen 2 artiklaan sisältyvät määritelmät puolestaan vastaavat laajalti riidanalaisen asetuksen 3 artiklaan sisältyviä määritelmiä.

49 Näin on myös ja etenkin asetuksen 6–13 artiklan osalta, jotka sisältävät vaarallisten kemikaalien kauppaan sovellettavat säännöt ja menettelyt ilmaistuina useissa kohdin tavalla, joka heijastaa yleissopimuksen mukaisia sääntöjä ja menettelyjä. Riidanalaisen asetuksen 7 ja 8 artiklassa viitataan selvästi vienti-ilmoituksia koskevaan yleissopimuksen 12 artiklaan, kun taas kemikaalien tuontiin ja vientiin liittyviä velvollisuuksia koskevat asetuksen 12 ja 13 artikla puolestaan heijastelevat suoraan yleissopimuksen 10 ja 11 artiklaa, joissa ilmaistaan samat velvollisuudet.

50 Toiseksi on huomattava, että sen lisäksi, että riidanalaisella asetuksella on tavoiteltu samankaltaisuutta yleissopimuksen kanssa, joka asetuksella on tarkoitus panna täytäntöön yhteisössä, asetus myös ylittää yleissopimuksen soveltamisalan, koska kuten lisäksi nimenomaisesti ilmenee asetuksen johdanto-osan neljännestä perustelukappaleesta, yhteisön lainsäätäjä ilmaisee tahtonsa "mennä yleissopimuksen määräyksiä pitemmälle tietyissä asioissa". Tässä tarkoituksessa riidanalaiseen asetukseen sisällytetyt määräykset oikeuttavat täysin EY 133 artiklan käyttämisen EY 175 artiklan 1 kohdan käyttämisen lisäksi.

51 Tilanne on tällainen esimerkiksi riidanalaisen asetuksen 14 artiklan 2 kohdan ja 16 artiklan 1 kohdan osalta. Koska ensin mainitussa säädetään asetuksen liitteessä V lueteltujen kemikaalien ja esineiden täydellisestä vientikiellosta, ja toisessa, kun sitä luetaan yhdessä asetuksen 1 artiklan 2 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, siitä, että viennin yhteydessä on noudatettava vaarallisten aineiden ja valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevaa asianomaista yhteisön lainsäädäntöä, jollei tuojasopimuspuolen tai tuojavaltion erityisistä vaatimuksista muuta johdu, näillä kahdella säännöksellä säännellään itse asiassa suoraan kyseisten tuotteiden kauppaa.

52 Tässä yhteydessä vastaajat väittävät erityisesti, että EY 133 artiklan käyttäminen ei ole tarpeen sen vuoksi, että yhtäältä aiempina vuosina yhteisön sisäisessä kaupassa ei ole ilmennyt ainuttakaan merkittävää häiriötä, ja toisaalta sen vuoksi, että jäsenvaltioiden on toimivaltaansa käyttäessään joka tapauksessa noudatettava asiaa koskevaa yhteisön lainsäädäntöä, kuten lisäksi ilmenee riidanalaisen asetuksen 10 artiklan 7 kohdasta.

53 Tältä osin riittää, kun todetaan, että vaikka pitäisikin paikkansa, ettei kyseisten tuotteiden kaupassa ole ollut ainuttakaan häiriötä, tämä seikka ei kuitenkaan voi asettaa kyseenalaiseksi sitä, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa perustana käytetään EY 133 artiklaa. Se, onko tämän artiklan käyttäminen yhteisön toimen oikeusperustana perusteltua, riippuu tämän toimen omista ominaispiirteistä ja siitä, vastaavatko nämä ominaispiirteet niitä objektiivisia arviointiperusteita, joiden avulla ratkaistaan kyseisen oikeusperustan sovellettavuus. Kuten edellä on todettu, riidanalainen asetus vastaa nimenomaan näitä arviointiperusteita.

54 Väitteen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimivaltaansa käyttäessään joka tapauksessa noudatettava asiaa koskevaa yhteisön lainsäädäntöä, oikeellisuutta sinänsä ei voida riitauttaa, mutta se on kuitenkin vailla merkitystä valittaessa yhteisön toimen asianmukaista oikeusperustaa.

55 Lopuksi vastaajien väittämä, jonka mukaan muiden yhteisön toimien, kuten asetusten N:o 259/93 ja N:o 338/97 tai asetuksen N:o 2455/92, joka edelsi riidanalaista asetusta, oikeusperusta liittyy ympäristöpolitiikkaan, on täysin merkityksetön käsiteltävänä olevassa asiassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimen oikeusperusta on määritettävä sen oman tavoitteen ja sisällön perusteella

eikä sen perusteella, mitä oikeudellista perustaa on käytetty annettaessa muita yhteisön toimia, joilla mahdollisesti on samankaltaisia piirteitä (ks. erityisesti asia C-187/93, parlamentti v. neuvosto, tuomio 28.6.1994, Kok. 1994, s. I-2857, Kok. Ep. XV, s. I-289, 28 kohta; asia koskee nimenomaan asetuksen N:o 259/93 oikeusperustan valintaa).

56 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen on siis pääteltävä, että riidanalaisessa asetuksessa on, kun otetaan huomioon tarkoitukset, joihin sen laatijat pyrkivät, ja asetuksen sisältö, kaksi tekijää, joita ei voida erottaa toisistaan, joista kumpikaan ei ole toiseen nähden toisarvoinen ja välillinen ja joista toinen kuuluu yhteisen kauppapolitiikan ja toinen ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua koskevan politiikan alaan. Tämän tuomion 43 kohdassa lainatun oikeuskäytännön mukaisesti tällä asetuksella on siis oltava kaksi vastaavaa oikeusperustaa eli käsiteltävänä olevassa tapauksessa EY 133 artikla ja EY 175 artiklan 1 kohta.

57 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa niin sanotussa titaanidioksiditapauksessa antamansa tuomion 17–21 kohdassa, kahden oikeusperustan käyttäminen ei tosin ole mahdollista, jos näiden oikeudellisten perustojen osalta määrätyt menettelyt ovat keskenään yhteensopimattomia ja/tai jos oikeusperustojen kumuloituminen voi loukata parlamentin oikeuksia (ks. vastaavasti myös asia C-164/97, parlamentti v. neuvosto, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-1139, 14 kohta ja em. asia komissio v. neuvosto, tuomio 29.4.2004, 57 kohta). Käsiteltävänä olevassa tapauksessa EY 133 artiklan ja EY 175 artiklan 1 kohdan käyttämisestä yhdessä ei kuitenkaan aiheudu mitään näistä seurauksista.

58 Yhtäältä se, että käytettäisiin myös EY 133 artiklaa, ei käsiteltävänä olevassa asiassa vaikuttaisi millään tavoin neuvostossa sovellettaviin äänestyssääntöihin, koska samalla tavoin kuin EY 175 artiklan 1 kohdassa EY 133 artiklan 4 kohdassa määrätään, että käyttäessään sille tällä määräyksellä annettua toimivaltaansa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.

59 Toisaalta EY 133 artiklan ja EY 175 artiklan 1 kohdan käyttäminen yhdessä ei myöskään loukkaa parlamentin oikeuksia, koska vaikka artikloista ensin mainitussa ei nimenomaisesti määrätä tämän toimielimen osallistumisesta tässä asiassa kysymyksessä olevan kaltaisen toimen antamiseen, niistä toisessa sitä vastoin nimenomaisesti viitataan EY 251 artiklassa tarkoitettuun menettelyyn. Toisin kuin tilanteessa, josta oli kysymys edellä mainitussa niin sanotussa titaanidioksiditapauksessa annetussa tuomiossa, käsiteltävänä olevassa asiassa oikeusperustojen kumuloituminen ei millään tavoin loukkaa parlamentin oikeutta, koska EY 175 artiklan 1 kohdan käyttäminen mahdollistaa sen, että tämä toimielin voi antaa toimen yhteispäätösmenettelyn mukaisesti.

60 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen riidanalainen asetus on siis kumottava, koska se perustuu vain EY 175 artiklan 1 kohtaan.

Kumoamisen vaikutusten rajoittaminen

61 Komissio on vaatinut siltä varalta, että yhteisöjen tuomioistuin hyväksyy kanteen, että riidanalaisen asetuksen vaikutukset on säilytettävä siihen saakka, kunnes uusi asetus annetaan.

62 Tältä osin on muistettava, että EY 231 artiklan toisen kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi katsoessaan sen tarpeelliseksi todeta, miltä osin mitättömäksi julistetun asetuksen vaikutuksia on pidettävä pysyvinä.

63 Käsiteltävänä olevassa asiassa on todettava, että riidanalainen asetus tuli voimaan sen 26 artiklan mukaisesti sitä päivää seuraavana päivänä, kun se oli julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä; se julkaistiin 6.3.2003.

64 Vaarallisten kemikaalien tuontia ja vientiä on siis 7.3.2003 lukien säännelty tällä asetuksella, ja komission on ollut tehtävä asetusta soveltaen useita päätöksiä, jotka koskivat tiettyjen kemikaalien tuontia yhteisöön.

65 Nämä seikat huomioon ottaen ja erityisesti, jotta vältettäisiin oikeudellinen epävarmuus siitä, mitä säännöstöä näiden tuotteiden kauppaan sovelletaan riidanalaisen asetuksen kumoamisen jälkeen, tämän asetuksen vaikutukset on säilytettävä siihen saakka, kunnes kohtuullisen ajan kuluessa annetaan uusi asetus, joka perustuu asianmukaisiin oikeusperustoihin.

Oikeudenkäyntikulut

66 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään kuitenkin, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettavaksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Koska komissio, neuvosto ja parlamentti ovat hävinneet käsiteltävänä olevan asian osittain, on määrättävä, että ne vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaisesti asiassa väliintulijoina olleet jäsenvaltiot vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista 28 päivänä tammikuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 304/2003 kumotaan.**

2) **Tämän asetuksen vaikutukset säilytetään siihen saakka, kunnes kohtuullisen ajan kuluessa annetaan uusi asetus, joka perustuu asianmukaisiin oikeusperustoihin.**

3) **Euroopan yhteisöjen komissio, Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto vastaavat kukin omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

4) **Ranskan tasavalta, Suomen tasavalta sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset